

EU

UDBUDSRETTE

– udbudsdirektivet for
offentlige myndigheder

Simon Evers Hjelmberg
Peter Stig Jakobsen
Sune Troels Poulsen

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

EU-udbudsretten
– *Udbudsdirektivet for offentlige myndigheder*
1. udgave, 1. oplag

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2005

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er ifølge
gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden
forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan

Omslaget er tilrettelagt af Morten Højmark
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Jysk Bogbind, Holstebro

Printed in Denmark 2005
ISBN 87-574-0235-3

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Forord

I denne bog analyseres EU's nye udbudsdirektiv, der er gennemført i Danmark med virkning fra 1. januar 2005. I det nye direktiv er der foretaget en væsentlig forenkling af reglerne, idet der nu kun er ét direktiv i modsætning til de hidtidige tre direktiver. Da udbudsdirektivet skal omfatte de samme områder som de hidtidige tre direktiver, og der også i direktivet er foretaget væsentlige præciseringer og indført mange nye regler, fremtræder direktivet med en betydelig grad af kompleksitet. Vi har derfor fundet, at der var behov for en fremstilling af reglerne i det nye udbudsdirektiv.

I bogen gives en samlet og systematisk fremstilling af gældende ret, som den efter vores opfattelse vil være efter indførelsen af det nye udbudsdirektiv pr. 1. januar 2005. Grundlaget for bogen er EU's nye udbudsdirektiv (2004/18/EF) og den danske gennemførelseslovgivning. Det nye udbudsdirektiv bygger på principperne fra de nu ophævede udbudsdirektiver, og vi har derfor inddraget den hidtidige praksis fra EF-domstolen, Klagenævnet for Udbud og danske domstole om de nu ophævede direktiver. Vi har kun udtagelsesvist medtaget materiale, der er offentliggjort efter 1. oktober 2004. EU's nye direktiv om forsyningsvirksomheder (2004/17/EF) behandles ikke i denne bog.

Forfatterne: Advokat Simon Evers Hjelmberg, partner i advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted, hvor han har specialiseret sig i udbudsret og konkurrenceret, samt ekstern lektor i udbudsret ved Aarhus Universitet; advokat Peter Stig Jakobsen, partner i advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted, hvor han har specialiseret sig i udbudsret og konkurrenceret; lektor, Ph.d., Sune Troels Poulsen, Juridisk Institut, Aarhus Universitet, der er fagansvarlig for de udbudsretlige og konkurrenceretlige fag ved Institutet.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
KAPITEL 1. Formål og principper	19
1. Reglernes formål.....	19
1.1 Offentlige anskaffelser og udførelse af offentlige opgaver	19
1.1.1 Den offentlige sektors behov – opfyldt på grundlag af kontrakt.....	20
1.1.2 Hvorfor særlige regler om indgåelse af offentlige kontrakter?	21
1.1.3 Udbudsdirektivet forpligter – men begrænset til kontraktindgåelse.....	22
1.2 Udbudsdirektivets mål – et indre marked for offentlige kontrakter.....	23
1.2.1 Fordele forbundet med konkurrence om offentlig kontrakter.....	23
1.2.2 Delmål: Åbne for konkurrence og sikre ligebehandling	24
1.2.3 Ligebehandling er konkurrenceorienteret.....	25
1.2.4 Delmål: Skabe gennemsigtighed	27
1.2.5 Delmål: Økonomisk baseret kontraktindgåelse.....	28
1.2.6 Selvstændigt direktiv med selvstændigt formål: Effektiv håndhævelse	29
1.3 Prioritering af konkurrenceåbning.....	30
1.3.1 Forhandlingsforbuddet	30
1.3.2 Vidtgående krav til forudseenhed	31
1.3.3 Tidkrævende og dyrt?	32
2. Regler og andre retskilder.....	33
2.1 Udbudsdirektivet.....	33
2.2 Kontrolldirektivet.....	35
2.3 EF-traktaten.....	35
2.4 Love og bekendtgørelser.....	38
2.5 Domme fra EF-domstolen og danske domstole.....	38
2.6 Kendelser fra Klagenævnet for Udbud.....	39

2.7	Aftalen om offentlige indkøb (WTO)	40
2.8	Vejledninger og udtalelser	40
3.	Grundlæggende principper	40
3.1	Generelt om anvendelse af principper	41
3.2	Pligt til ligebehandling	42
3.2.1	Det forvaltningsretlige lighedsprincip	42
3.2.2	Det udbudsretlige ligebehandlingsprincip	43
3.2.3	Ligebehandlingsprincippet's anvendelsesområde	45
3.3	Krav om gennemsigtighed	46
3.3.1	Udbudsdirektivets procedurekrav	46
3.3.2	Gennemsigtighedsprincippet	47
3.3.3	Gennemsigtighedsprincippet's anvendelsesområde	49
3.4	Effektivitet og effektivitetsprincippet	49
3.5	Proportionalitet	52
4.	Regelanvendelse og fortolkning	53
4.1	Fortolkning ud fra reglernes formål	54
4.2	Afvejningen	55
4.3	Fortolkningsprincipper	56
5.	Anskaffelser uden for udbudsreglerne	57
5.1	Forbud mod diskrimination på grundlag af nationalitet	58
5.2	Rækkevidden af forpligtelserne	60

KAPITEL 2. De forpligtede – ordregivende myndigheder .....

1.	Det grundlæggende problem	63
1.1	Statens varetagelse af nationale interesser	63
1.2	Funktionel fortolkning	65
1.3	Tidspunktet for vurderingen	65
2.	Ordregivende myndigheder	66
2.1	Staten, amts- og primærkommuner	66
2.2	Offentligretlige organer	67
2.2.1	Den første betingelse – organets formål og aktiviteter	69
2.2.2	Den anden betingelse – organets status af juridisk person	77
2.2.3	Den tredje betingelse – omfanget af offentlig indflydelse på organet	78
2.2.3.1	Første led – overvejende offentlig finansiering af driften	78
2.2.3.2	Andet led – kontrollen med driften	81

2.2.3.3	Tredje led – udpegelse af flertallet af medlemmerne i ledelsen	84
2.3	Sammenslutninger af myndigheder og offentligretlige organer	85
3.	Forbundne selskaber/organer	86
3.1	In-house ydelser	86
3.1.1	In-house reglens anvendelsesområde	88
3.1.2	Kontrolkriteriet	91
3.1.3	Opgaveudførelseskriteriet	93
3.2	Decentrale enheder	95
3.3	Koncern-forbundne virksomheder	96
3.4	Fælleskommunale selskaber	97
3.5	Privatiseringer – overgangsforhold	99
4.	Andre muligheder for indflydelse	100
4.1	Koncessionshavere	100
4.2	Modtagere af offentlig støtte	102
4.3	Virksomheder tildelt særlige eller eksklusive rettigheder	103
4.4	Sale and lease back arrangementer	103
5.	Indkøbscentraler	104

KAPITEL 3. Udbudspligtige kontrakter .....

1.	Kontraktindgåelse	107
1.1	Gensidigt bebyrdende aftaler	108
1.2	Forudsete eller aktuelle anskaffelser	109
1.3	Ydelse mod vederlag	110
1.4	In-house ydelser og egenproduktion	111
1.4.1	In-house reglen	111
1.4.2	Udlicitering og kontrolbud	112
2.	Hvilke typer kontrakter omfattes	113
2.1	De enkelte typer kontrakter	114
2.1.1	Bygge- og anlægskontrakter	115
2.1.2	Varekontrakter	118
2.1.3	Offentlige tjenesteydelseskontrakter	118
2.2	Kombinerede kontrakter	121
2.2.1	Kontraktens hovedformål	121
2.2.2	Værdien af kontraktens enkelte dele	124
2.3	Ejerskab og finansiering	125
2.3.1	Udførelse af bygge- og anlægsarbejder	125
2.3.2	Køb, leasing eller leje af varer	126
2.3.3	Ydelse af tjenester	127
2.4	Kontraktens løbetid	127

3. Tærskelværdier	129
3.1 Tærskelværdiernes betydning.....	129
3.2 De enkelte tærskelværdier	129
3.3 Kontraktens anslåede værdi.....	130
3.4 Tidspunktet for vurderingen	131
3.5 Kontrakter, hvortil der ydes et tilskud på mere end 50%	131
4. Værdiansættelse af kontrakter	132
4.1 Opdeling – samlet vurdering ved beregning af kontraktens værdi.....	133
4.2 Foreligger der én samlet eller flere selvstændige anskaffelse(r)	135
4.2.1 Udbudsdirektivets principper for afgrænsning af én og samme anskaffelse	136
4.2.1.1 Indholdsmæssig sammenhæng	136
4.2.1.2 Tidsmæssig sammenhæng	137
4.2.2 Fortolkningsmomenter for afgrænsning af én og samme anskaffelse	137
4.2.3 Delkontrakter.....	142
4.3 Efterfølgende leverancer og kontrakter	144
4.3.1 Forudsete leverancer og kontrakter, herunder optioner	144
4.3.2 Uforudsete leverancer og kontrakter.....	146
4.3.3 Ordregiveres mulighed for indtræden i løbende kontraktforhold.....	147
4.3.4 Ordregiveres mulighed for at udskifte den økonomiske aktør	148
5. Værdiansættelse af særlige kontrakttyper	149
5.1 Aftaler om leje eller leasing af varer	149
5.2 Successive kontrakter om indkøb af varer eller tjenesteydelser	150
5.3 Rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer.....	152
5.4 Tjenesteydelseskontrakter med særlige eller ikke fastsatte vederlag.....	153
6. Undtagne kontrakter	154
6.1 Forsvar, hemmeligholdelse og sikkerhedsinteresser.....	155
6.2 Særlige undtagelser.....	157
6.3 Eksklusive rettigheder.....	158
6.4 Telekommunikationsområdet	160
6.5 Kontrakter indgået i henhold til internationale regler	161
6.6 Reserverede kontrakter	162
6.7 Kontrakter inden for de »undtagne sektorer«.....	163

KAPITEL 4. Udbudsgrundlaget	165
1. Fundamentet for et EU-udbud	165
1.1 Udbudsgrundlagets betydning for tilrettelæggelsen af et udbud.....	165
1.2 Oversigt over kapitlet.....	166
2. Generelle krav til udbudsgrundlaget	167
2.1 Gennemsigtighed	167
2.2 Objektivitet.....	170
2.3 Skriftlighed.....	172
2.4 Klar, nøjagtig og tilstrækkelig beskrivelse.....	172
3. Anskaffelsen og udbudsbetingelserne	174
3.1 Anskaffelsen – beskrivelse af kontraktgenstanden	175
3.1.1 Betydelig grad af frihed.....	175
3.1.2 Anskaffelsen – supplerende elementer	176
3.2 EU-retlige krav ud over udbudsdirektivet.....	177
3.2.1 Forholdet til den grundlæggende EF-ret.....	177
3.2.2 CPV – det fælles glossar for offentlige kontrakter	180
3.3 Nærmere om udformning af tekniske specifikationer	180
3.3.1 Generelle krav	180
3.3.2 Kravspecifikation eller funktionsdygtighed	181
3.3.3 Objektiv kravspecifikation	182
3.3.4 Standarder	183
3.3.5 Innovation	184
3.3.6 Certifikation, dokumentation og krav om gensidig anerkendelse	184
3.3.7 Kvalitetsstyringssystemer	186
3.3.8 Adgangsmuligheder for handicappede mv.....	186
3.4 Kommercielle og økonomiske elementer.....	186
3.5 Kontrakt.....	188
3.6 Alternative tilbud	189
4. Ikke-økonomiske hensyn – sociale hensyn og miljøhensyn	191
4.1 Offentlige ordregivere og ikke-økonomiske hensyn.....	192
4.2 Offentlige kontrakter og ikke-økonomiske hensyn.....	193
4.2.1 Varetagelsen af økonomiske hensyn	193
4.2.2 Lovgivning og ikke-økonomiske hensyn	193
4.2.3 Anskaffelser og ikke-økonomiske hensyn.....	194
4.3 En anskaffelses tre faser og ikke-økonomiske hensyn	195
4.3.1 Anskaffelsen og kravspecifikationerne	196
4.3.2 Vilkår og betingelser for udførelsen	197
4.3.3 Ikke-økonomiske interesser og alternative tilbud.....	199

4.4	Generelt om ikke-økonomiske hensyn ved tildelingen.....	199
4.4.1	Hjemmel til at inddrage ikke-økonomiske hensyn.....	200
4.4.1.1	EF-traktaten	201
4.4.1.2	EF-domstolen	201
4.4.1.3	Udbudsdirektivet	202
4.4.2	Kriteriernes økonomiske og ikke-økonomiske værdi for ordregiveren.....	202
4.4.2.1	Skal ikke-økonomiske kriterier have en økonomisk værdi	203
4.4.2.2	Tildelingskriterium eller vilkår	203
4.4.3	Vægtningen af økonomiske og ikke-økonomiske kriterier	204
4.5	Konkret om ikke-økonomiske kriterier ved tildelingen.....	204
4.5.1	Kriterierne skal være forbundet med kontraktens genstand	205
4.5.2	Kriterierne må ikke tillægge den ordregivende myndighed et ubetinget frit valg	206
4.5.3	Kriterierne skal være udtrykkelig nævnt i udbudsgrundlaget	207
4.5.4	Kriterierne skal overholde alle de grundlæggende principper i fællesskabsretten, herunder navnlig princippet om forbud mod forskelsbehandling.....	207
4.5.5	Kriterierne skal være egnede til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud	208
4.6	Udvælgelse af kvalificerede virksomheder.....	209
4.7	Særlig om små og mellemstore virksomheder.....	210
4.7.1	Opdeling af en offentlig kontrakt.....	210
4.7.2	Underentreprenører	211
5.	Konkurrencekriterier og lukkede vilkår	213
5.1	Ingen valgfrihed ved tildelingen.....	214
5.2	Tildeling efter udvælgelse	215
5.3	Tildelingen – anskaffelsen, vilkår og kriterierne i konkurrencen.....	216
5.3.1	Kontraktens åbne eller lukkede elementer.....	216
5.3.2	Selve anskaffelsen	216
5.3.3	Konkurrencekriterier	217
5.3.4	Andre vilkår.....	218

KAPITEL 5. Udbudsprocedurerne..... 219

1.	Faste procedurer og pligt til offentliggørelse	219
----	--	-----

1.1	Hvilke procedurer kan anvendes?	219
1.2	Hvorfor er der krav om forudgående offentliggørelse?	220
1.3	Oversigt over kapitlet.....	221
2.	De enkelte udbudsprocedurer	221
2.1	Generelt om valg af procedure	222
2.2	Offentligt udbud	224
2.3	Begrænset udbud.....	224
2.4	Konkurrencepræget dialog	225
2.4.1	I hvilke situationer kan denne procedure anvendes.....	226
2.4.2	Dialogfasen.....	228
2.4.3	Tilbudsfasen	229
2.4.4	Fortrolighed	231
2.5	Udbud med forhandling	232
2.5.1	Forhandling er alene tilladt under særlige omstændigheder	233
2.5.2	Forhandling efter forudgående udbudsbekendtgørelse	235
2.5.2.1	Formkrav	235
2.5.2.2	Ikke-forskriftsmæssige og uantagelige tilbud.....	235
2.5.2.3	Forudgående samlet prisfastsættelse er ikke mulig.....	237
2.5.2.4	Kontrakten kan ikke specificeres tilstrækkelig nøjagtigt	237
2.5.2.5	Bygge- og anlægskontrakter udelukkende med henblik på forsøg	238
2.5.3	Forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse	238
2.5.3.1	Formkrav	238
2.5.3.2	Ikke egnede tilbud eller ingen tilbud	239
2.5.3.3	Alene én bestemt økonomisk aktør.....	241
2.5.3.4	Strengt nødvendigt af tvingende grunde.....	242
2.5.3.5	Vareindkøb med henblik på forsøg.....	243
2.5.3.6	Varebørs.....	244
2.5.3.7	Varer købt på særlig fordelagtige vilkår.....	244
2.5.3.8	Tjenesteydelseskontrakter som led i en projektkonkurrence.....	244
2.5.3.9	Supplerende leverancer, arbejder og tjenesteydelser....	245
2.5.3.10	Optioner i forlængelse af et basisprojekt	246
2.5.4	Hvordan gennemføres udbud med forhandling?	246
2.5.5	Hvad kan der forhandles om	250
3.	Offentliggørelse	252
3.1	Udbudsbekendtgørelsen.....	252
3.2	Frister knyttet til udbudsbekendtgørelsen	254

3.2.1	Generelt om frister.....	254
3.2.2	De enkelte frister	255
3.2.3	Hasteprocedure	257
3.3	Supplerende oplysninger og spørgemøder	257
3.4	Vejledende forhåndsmeddelelse	258
3.5	Afrapportering og meddelelser	260
4.	Særlige udbudsformer	261
4.1	Projektkonkurrencer.....	262
4.2	Elektroniske auktioner	264
4.3	Dynamiske indkøbssystemer	267
5.	Særlige kontraktformer	268
5.1	Rammeaftaler og rammekontrakter.....	269
5.2	Koncessionskontrakter	272
5.2.1	Koncessionskontrakter om offentlige bygge- og anlægsarbejder.....	273
5.2.2	Tildeling af koncession	273
5.2.3	Koncessionskontrakter om udførelse af tjenesteydelser	274
5.3	Offentlige/private partnerskaber.....	275
5.3.1	Partnering – hvad og hvorfor	275
5.3.2	Udbudsretlige overvejelser	276
KAPITEL 6. Udvalgelse af deltagere – prækvalifikation		279
1.	Fastlæggelse af en kreds af egnede virksomheder	279
1.1	De underliggende hensyn	279
1.2	Reglerne om udelukkelse og udvælgelse	280
1.3	Principperne	281
1.4	Udelukkelses- og udvælgelseskriterier ved visse udbud	281
1.5	Offentliggørelse af udelukkelsesgrunde og udvælgelseskriterier	282
2.	Udelukkelsesgrunde.....	282
2.1	Præceptive og fakultative udelukkelsesgrunde	282
2.2	Præceptive udelukkelsesgrunde.....	283
2.3	Fakultative udelukkelsesgrunde	284
2.4	Udelukkelse ved manglende overholdelse af fastsatte minimumskrav	286
2.5	Retten til at udøve det pågældende erhverv	286
2.6	Retlig form	286
3.	Generelt om udvælgelseskriterierne	287
3.1	Udvælgelseskriteriernes karakter	287

3.2	Udbudsdirektivet indeholder en udtømmende liste over udvælgelseskriterier	287
3.3	Minimumskriterier	288
4.	Økonomisk og finansiel formåen	288
4.1	Hensynene bag krav om tilstrækkelig økonomisk robusthed	288
4.2	Dokumentationskrav vedrørende økonomisk og finansiel formåen	289
4.2.1	Bank- og forsikringsselskabserklæringer	290
4.2.2	Regnskaber	290
4.2.3	Omsætningserklæringer	291
4.3	Vurdering af modtaget dokumentation for økonomisk og finansiel formåen	291
4.4	Opfyldelse af dokumentationskrav på anden måde end krævet	291
4.5	Råden over 3. mands økonomiske eller finansielle formåen	292
4.6	Sammenslutninger af ansøgere og tilbudsgivere	292
5.	Teknisk og faglig formåen.....	293
5.1	Offentliggørelse af krav til dokumentation for teknisk og faglig formåen.....	293
5.2	Referencelister	294
5.3	Faglig kapacitet	294
5.4	Teknisk udstyr mv.....	295
5.5	Komplekse varer og tjenesteydelser.....	295
5.6	Vareprøver mv.	295
5.7	Attester for at varer er i overensstemmelse med visse specifikationer eller standarder.....	296
5.8	Kvalitetsstandarder	296
5.9	Miljøforhold	296
5.10	Oplysning om underentrepriser	296
5.11	Anvendelse af ressourcer tilhørende andre	297
5.12	Krav til faglig dygtighed, effektivitet mv.	297
6.	Inhabilitet	298
6.1	Inhabilitet i forbindelse med udbud.....	298
6.2	Inhabilitet opstået ved tilrettelæggelse af udbuddet.....	299
6.3	Inhabilitet hos ordregiveren	299
6.4	Inhabilitet på grund af rådgiverforhold	300
6.5	Bevisbyrdeforhold ved habilitetsproblemstillinger.....	302
7.	Principper for begrænsning af kredsen af tilbudsgivere	303
7.1	Anvendelsesområde	303
7.2	Tilgangsvinkler til begrænsning af antallet af prækvalificerede	304
8.	Andre forhold vedrørende prækvalifikationen	305

8.1 Fortrolighed.....	305
8.2 Overdragelighed.....	305
8.3 Forbehold.....	306
8.4 Forholdet til tildelingskriterier.....	306
8.5 Begrundelse for afslag på prækvalifikation.....	306
8.6 Supplerende dokumenter og oplysninger.....	307
8.7 Lister og attesteringer over forhåndsgodkendte leverandører....	307

KAPITEL 7. Tildeling af ordrer og indgåelse af kontrakt..... 309

1. Binding af skønnet ved tildelingen.....	309
1.1 Konkurrenceparametrene.....	309
1.2 Principperne.....	310
1.3 Det offentliggjorte materiale udgør grundlaget.....	311
2. Tildelingskriterier.....	313
2.1 Økonomiske kriterier.....	313
2.3 Et valg mellem to kriterier.....	314
2.4 Udelukkende den laveste pris.....	315
2.5 Det for den ordregivende myndighed økonomisk mest fordelagtige tilbud.....	316
2.6 Delkriterier.....	317
2.7 Vægtning og prioritering.....	320
2.8 Forholdet mellem delkriterier og udvælgelseskriterier.....	321
2.9 Evalueringsmodeller og pointsystemer.....	322
3. Afgivelse og modtagelse af tilbud.....	323
3.1 Afgivelse af tilbud – fremsendelsesmetoder.....	323
3.2 Tilbudsfristens betydning og virkninger af åbningsdagen.....	325
3.3 Fortrolighed vedrørende tilbud.....	326
4. Udskydning af tilbud.....	327
4.1 Unormalt lave bud.....	327
4.2 Uoverensstemmende tilbud.....	328
4.3 Forbehold.....	329
5. Alternative tilbud.....	333
6. Information, korrektion og forhandling med de bydende.....	333
6.1 Kontakt mellem de bydende og ordregiver.....	333
6.2 Ændring af udbudsgrundlaget efter modtagelse af tilbud.....	335
6.3 Ændring af de afgivne tilbud efter tilbudsfristen.....	336
7. Ordretildeling og kontraktindgåelse.....	336
7.1 På grundlag af udbudet og det vindende tilbud.....	337
7.2 Karéns periode – interval i forhold til tildelingsbeslutning.....	337
8. Aflysning.....	338

8.1 Alene saglige grunde.....	339
8.2 Uoverensstemmende tilbud.....	340
8.3 Prismæssigt uacceptable tilbud.....	340
8.4 Manglende konkurrence.....	341
8.5 Fremgangsmåden ved aflysning.....	341
8.6 Efterfølgende udbud af samme kontrakt.....	342
9. Begrundelseskrav.....	342
9.1 Formål – modvirke overtrædelser og muliggøre kontrol.....	342
9.2 Offentliggørelse af resultatet af tildelingen af kontrakten.....	343
9.3 Fortrolighed/aktindsigt.....	343

KAPITEL 8. Håndhævelsen..... 347

1. Klagenævnet for Udbud.....	347
1.1 Regelgrundlag, sagsbehandling og prøvelse.....	347
1.1.1 Udbudsdirektivet, klagenævnsloven og bekendtgørelsen.....	348
1.1.2 Partsautonomi og officialprincippet.....	349
1.1.3 Præjudicielle forelæggelser for EF-domstolen.....	351
1.2 Klagenævnet for Udbuds kompetencer.....	352
1.2.1 Hvem kan indgive klage/er klageberettigede.....	352
1.2.2 Klager over ordregivere.....	355
1.2.3 Overtrædelser af fællesskabsretten, mv.....	355
1.3 Alternativer til Klagenævnet for Udbud.....	355
2. Foreløbige forholdsregler.....	358
2.1 Opsættende virkning af klage.....	359
2.2 Betingelser for at anvende foreløbige forholdsregler.....	360
2.2.1 En grov og klar krænkelse.....	360
2.2.2 Uopsættelighed.....	361
2.2.3 Afvejning.....	361
2.3 Virkningen af en foreløbig forholdsregel.....	362
3. Annullation.....	364
3.1 Konkret eller generel væsentlighed (overtrædelsens grovhed)...	364
3.1.1 Undladelse af udbud.....	365
3.1.2 Forkert direktiv.....	365
3.1.3 Forhandlingsforbuddet.....	365
3.1.4 Ligebehandlingsprincippet.....	366
3.1.5 Gennemsigthedsprincippet.....	366
3.1.6 Formelle fejl.....	367
3.2 Klagers passivitet.....	368
3.3 Afvejning.....	369

3.4	Retsvirkninger af annullation	370
3.5	Betydningen af kontraktindgåelse	370
4.	Erstatning	372
4.1	Erstatningsansvarets retlige grundlag.....	372
4.1.1	Erstatningsansvar for overtrædelse af udbudsdirektivet	373
4.1.2	Kontrolldirektivet	373
4.1.3	Klagenævnsloven	374
4.1.4	Offentligretlige og privatretlige tilgangsvinkler til erstatningsansvaret	375
4.1.5	Erstatningsansvarets karakter.....	376
4.1.6	Overordnet om erstatningsbetingelserne	376
4.2	Ansvarsgrundlag	377
4.2.1.1	Generelt	378
4.2.1.2	Eget tilbud er ukonditionsmæssigt.....	378
4.2.1.3	Er annullation en forudsætning for at opnå erstatning?	379
4.2.1.4	Ansvar ved ordregiverens aflysning af udbud?	379
4.2.2	Konkret i forhold til enkelte krænkelse	380
4.3	Kausalitet og adækvans	382
4.4	Økonomisk tab	385
4.4.1	Dokumentation – bevisbyrde	385
4.4.2	Udmålingsprincipper.....	386
4.4.3	Særligt om omkostninger (negativ kontraktinteresse)..	387
4.4.4	Særligt om fortjeneste (positiv opfyldelsesinteresse)...	389
4.4.5	Bevisbyrdeovervejelser særligt ved positiv opfyldelsesinteresse.....	392
4.4.5	Egen skyld og accept af risiko	395
4.4.6	Passiviteten	395
4.4.7	Tabsbegrænsningspligt.....	396
4.5	Sagsomkostninger	396
	Litteraturliste	397
	Lovregister.....	401
	Domsregister	403
	Stikordsregister.....	419

KAPITEL 1

Formål og principper*

1. Reglernes formål

Udbudsdirektivet¹ indgår i EU's bestræbelser på at skabe et indre marked, hvor der er reel fri bevægelighed for blandt andet varer og tjenesteydelser, og hvor konkurrencen er effektiv. Formålet med udbudsdirektivet er at skabe et indre marked for *offentlige kontrakter*, og til opfyldelse af dette formål er der pålagt offentlige ordregivere vidtgående forpligtelser og begrænsninger, som skal påses ved indgåelse af en offentlig kontrakt.

I dette afsnit analyseres baggrunden for udbudsdirektivet og målene med direktivet. I afsnit 2-4 analyseres, hvilke retskilder, principper og fortolkningsmetoder der anvendes ved analyse af de ordregivende myndigheders forpligtelser. I afsnit 5 analyseres retsstillingen for offentlige kontrakter, som falder uden for udbudsdirektivet.

1.1 Offentlige anskaffelser og udførelse af offentlige opgaver

Den offentlige sektor udfører en lang række samfundsmæssige aktiviteter, hvorved den har behov for at anskaffe varer og tjenesteydelser og opføre bygninger og anlæg. Vidt forskellige forhold kan karakteriseres som offentli-

* Michael Steinicke og Lise Groesmeier: »EU's udbudsdirektiver med kommentarer«, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2003; Jesper Fabricius og René Offersen: »EU's udbudsregler i praksis«, Thomson 2002; Ruth Nielsen: »Udbud af offentlige kontrakter«, Jurist- og Økonomforbundets forlag 2002, 2. udgave; Steen Treumer: »Ligebehandlingsprincippet i EU's udbudsregler«, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2000; Peter Lund Meyer, »EU's udbudsregler«, GadJura 1998; Erik Hørlyck: »EU-Udbud«, Nyt Juridisk Forlag 1997; Sue Arrowsmith: »The Law of Public and Utilities Procurement«, Sweet & Maxwell 1996.

1. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, idet følgende kaldet 'udbudsdirektivet'.

I denne bog analyseres EU's nye udbudsdirektiv, der er gennemført i Danmark med virkning fra 1. januar 2005. I bogen gives en systematisk fremstilling af gældende ret, som den efter vores opfattelse vil være efter indførelsen af det nye udbudsdirektiv.

Bogen er opdelt i otte kapitler, der har følgende overskrifter:

1. Formål og principper.
2. De forpligtede – ordregivende myndigheder.
3. Udbudspligtige kontrakter.
4. Udbudsgrundlaget.
5. Udbudsprocedurerne.
6. Udvælgelse af deltagere – prækvalifikation.
7. Tildeling af ordrer og indgåelse af kontrakt.
8. Håndhævelsen.

Forfatterne:

Simon Evers Hjelmberg,
advokat og partner i advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted,
hvor han har specialiseret sig i udbudsret og konkurrenceret,
samt ekstern lektor i udbudsret ved Aarhus Universitet;

Peter Stig Jakobsen,
advokat og partner i advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted,
hvor han har specialiseret sig i udbudsret og konkurrenceret;

Sune Troels Poulsen,
lektor, Ph.d., ansat ved Juridisk Institut, Aarhus Universitet,
hvor han er fagansvarlig for de udbudsretlige og konkurrenceretlige fag.

ISBN 87-574-0235-3